

Známka nebo slovní hodnocení?

V obou případech jde o hodnocení práce žáka. Hodnocení slouží rodičům jako informace o práci jejich dětí. Pro žáky pak plní funkci zpětné vazby. Učitelé s hodnocením musí pracovat, vysvětlovat, jak známku, tak jinou alternativu. A stejně tak bychom si to přáli v případě rodičů. **Podívat se 2x týdně do písanky či pracovního sešitu z matematiky na konkrétní práci dětí je určitě užitečnější a více vypovídá než přehlídka bičů ve Škole online.** Jednou za půl roku si přečíst několik odstavců o školní práci a s dítětem si o tom popovídat, pochválit – to snad není ztráta času.

Žáci v nejnižších ročnících totiž nerozumí ani známce. Oni se “těší na jedničky”, protože je jim to takhle prezentováno. Nejmenší děti to však nepotřebují, pracují s přirozeným zájmem a chutí a čím později si je začneme kupovat jedničkami, tím lépe. Nechápu, že jednička je klasifikační třída ve stupnici hodnocení popsané ve školním řádu. Hodnocení **“hezky čteš” je určitě srozumitelnější než “máš to za 1”**. Tiskátka a razítka stupnici známek nenahrazují, je to jen dětská hra. Pokud někomu vadí či se dítě šmudly nebo kocoura bojí, domluvte se s vyučujícím, ať je nedává. Není to povinné a už vůbec ne nařízené!

Navíc, **ne všechny děti jsou obdařeny** takovým intelektem a schopnostmi, aby nosily domů jedničky. K čemu pak vede a slouží motivační hodnocení jedničkami, nejhůře dvojkami v 1. či 2. třídě, když neodpovídá realitě? Nebo mají tyto děti, mnohdy se snažící na maximum, odcházet ze školy s trojkami či čtyřkami s pocitem, že selhaly? Proč by se měly nadále snažit, když jejich snaha neodpovídá známce, kterou dostanou? Není mnohem více vypovídající právě slovní hodnocení, kdy dítě obdrží kladné hodnocení třeba za svou práci, pílí a snahu, i když nedosáhlo očekávaného výsledku?

Ve vyšších ročnících se **role známky jako cíle** školní práce bohužel zvyrazňuje. Jakmile dosáhnou očekávané „hodnoty“, jsou žáci často spokojeni, tudíž bez další motivace. *“Zlepšování známek”* či *“zkažení vysvědčení trojkou z tělocviku”* zesměšňovaly už takřka sto let staré filmy Škola základ života či Cesta do hlubin študákovy duše. Dnes bychom byli rádi, aby děti vstupovaly do plnění školních povinností s jinou motivací, než je jednička. Snad každý rodič někdy použil větu *“neučíš se pro známky, ale pro život”*. A opravdu tomu věříme?

Cílem tedy je, aby se žáci zabývali hlavně svým výkonem a vlastními možnostmi, nikoliv honbou za pětičíslnou stupnicí, a rodičům pak podat co možná nevíce vypovídající obraz o této práci. Nechuť ke změnám je přirozená, učitele nevyjímaje. Spíše se divím rodičům, že odmítají komplexnější a objektivnější vyjádření hodnocení práce jejich dětí namísto zjednodušeného cejchu 1–5. Je to v zájmu dětí, pro jejich vyšší míru motivace a nižší míru stresu. Známkování funguje přesně opačně. To je doloženou studiemi i praxí, není to rousínovský vynález.

Představa, že by nám lékař po vyšetření sdělil pouze číslo diagnózy, popř. řekl „jste nemocný hodně“ (nebo málo – podle jeho klasifikační stupnice), je asi nemyslitelná. Určitě očekáváme podrobnější popis a vysvětlení způsobu léčby. Je to v podstatě podobné.

Škola se nezbavuje možnosti hodnocení klasifikační stupnicí, ani neplánujeme ji zrušit, ale považujeme za vhodné ji uplatňovat v momentě, kdy jsou žáci schopni si uvědomit a pochopit tento princip.

Slovní hodnocení se uplatňuje v naší škole dlouhodobě. Původně bylo určeno jen pro žáky s poruchami učení, protože právě lépe reflektuje jejich individuální možnosti. Možnosti uplatnění slovního hodnocení v širší míře, s výše uvedenými argumenty, diskutujeme průběžně ve spojení s vývojem a požadavky celé vzdělávací soustavy. Způsob hodnocení je popsán ve školním řádu, který schválila jak pedagogická rada, tak školská rada. Tvrdit, že je to nápad jednoho muže přes noc, je hloupost.

Cílem zmíněného průzkumu organizovaného školou bylo získat představu o povědomí rodičů o možnostech hodnocení. Z 352 respondentů se vyslovilo 222 pro slovní hodnocení nebo jeho kombinaci jako nejvíce vypovídající formu, 106 se spokojilo pouze se známkou. Největší podíl měly také odpovědi, že slovní hodnocení je méně stresující a více vypovídající. Byl to ukazatel, že rodiče mají o této možnosti povědomí. Je třeba také pochopit a tolerovat, že u každé nové věci jsou zpočátku více vidět nedostatky. **Řešením je diskuse o tom, co rodičům v tomto způsobu hodnocení chybí (či přebývá).** Zavedení slovního hodnocení ocenila mj. také Česká školní inspekce jako správný krok při kontrole v r. 2021.

Označení formativního hodnocení jako kombinace slovního a známek a je mylná informace. Formativní hodnocení je způsob práce učitele, který mapuje celý průběh procesu žákova učení a hledá a vysvětluje cesty k jeho zlepšení, nejen jak ocenit žakovu práci šmahem jednoho čísla. V oblasti hodnocení je neoddiskutovatelným trendem a také součástí

dlouhodobé vize naší školy, zatím však bohužel prvkem málo využívaným. **Odpoutání se od hodnocení zjednodušeným známkováním v nejnižších ročnících je jedním z dílčích kroků k práci s formativním hodnocením.**

Text rovněž disponuje nepodloženými domněnkami a náznaky urážek, které mají za cíl namísto seriózní argumentace ovlivnit názor čtenářů věcmi nesouvisejícími. Ano rada města schválila jednotný systém hodnocení **všech** vedoucích pracovníků **všech** institucí zřízených městem. Tito se však vlastního hodnocení neúčastní. Ano ředitel je manažer instituce a určuje směřování, nastavuje způsoby řízení, sleduje trendy, navrhuje změny. Spíš by bylo divné, kdyby to nedělal. „Pokud jsi u kormidla, dívej se dopředu a drž směr“. Školy a vůbec školství, jako celek má co dohánět, nejen posledních 30 let. Máme čekat? Na co? Pak bude možná ze stejných úst znít “všude už to dělají, jen v té rousínovské škole čekají... asi na Godota...?”.

Jiří Kyjovský, ředitel školy

Lucie Mikulčíková, zástupkyně ředitele

Martin Havlíček, zástupce ředitele

Marika Nevařilová, vedoucí školního poradenského pracoviště.